

ระเบียบกรมอุทยานแห่งชาติ สัตว์ป่า และพันธุ์พืช

ว่าด้วยการปฏิบัติงานของพนักงานเจ้าหน้าที่เกี่ยวกับ
สัตว์ป่า ซากสัตว์ป่า และผลิตภัณฑ์จากซากสัตว์ป่า ในทุกเขตพื้นที่
พ.ศ. ๒๕๖๕

โดยที่พระราชบัญญัติสงวนและคุ้มครองสัตว์ป่า พ.ศ. ๒๕๖๒ มาตรา ๑๒ มาตรา ๑๔
วรรคหนึ่งและวรรคสอง มาตรา ๑๕ มาตรา ๑๗ มาตรา ๑๘ มาตรา ๑๙ มาตรา ๒๒ มาตรา ๒๓
มาตรา ๒๕ มาตรา ๒๗ มาตรา ๒๘ และมาตรา ๓๒ เป็นบทบัญญัติอันเป็นข้อห้ามกระทำการ
ที่ใช้บังคับแก่บุคคลทั่วไป แต่ไม่ใช่บังคับแก่พนักงานเจ้าหน้าที่ในการดำเนินการเพื่อประโยชน์ในการ
สำรวจ การศึกษา การวิจัย หรือการทดลองทางวิชาการ การคุ้มครองสัตว์ป่า การบำบัดเยียวยาสัตว์ป่า
การป้องกันหรือแก้ไขอันตรายแก่ประชาชนหรือสัตว์ หรือเพื่อส่งเสริมการเพาะพันธุ์สัตว์ป่า หรือ
เพื่อส่งเสริมกิจการสวนสัตว์ พนักงานเจ้าหน้าที่ชอบที่จะกระทำได้โดยไม่เป็นความผิดตามพระราชบัญญัติ
สงวนและคุ้มครองสัตว์ป่า พ.ศ. ๒๕๖๒ แต่จะต้องปฏิบัติตามระเบียบที่อธิบดีกำหนด โดยความเห็นชอบ
ของคณะกรรมการสงวนและคุ้มครองสัตว์ป่า

อาศัยอำนาจตามความในมาตรา ๗๒ แห่งพระราชบัญญัติสงวนและคุ้มครองสัตว์ป่า พ.ศ. ๒๕๖๒
อธิบดีกรมอุทยานแห่งชาติ สัตว์ป่า และพันธุ์พืช โดยความเห็นชอบของคณะกรรมการสงวนและ
คุ้มครองสัตว์ป่า จึงออกระเบียบไว้ ดังต่อไปนี้

ข้อ ๑ ระเบียบนี้เรียกว่า “ระเบียบกรมอุทยานแห่งชาติ สัตว์ป่า และพันธุ์พืช ว่าด้วย
การปฏิบัติงานของพนักงานเจ้าหน้าที่เกี่ยวกับสัตว์ป่า ซากสัตว์ป่า และผลิตภัณฑ์จากซากสัตว์ป่า
ในทุกเขตพื้นที่ พ.ศ. ๒๕๖๕”

ข้อ ๒ ระเบียบนี้ให้ใช้บังคับตั้งแต่วันถัดจากวันประกาศในราชกิจจานุเบกษาเป็นต้นไป

ข้อ ๓ ในระเบียบนี้

“สัตว์ป่า” หมายความว่า สัตว์ป่าสงวน สัตว์ป่าคุ้มครอง สัตว์ป่าคุ้มครองที่เพาะพันธุ์ได้
สัตว์ป่าอันตราย หรือสัตว์ป่าควบคุม ที่มีไข่สัตว์น้ำ

“คณะกรรมการ” หมายความว่า คณะกรรมการสงวนและคุ้มครองสัตว์ป่า

“อธิบดี” หมายความว่า อธิบดีกรมอุทยานแห่งชาติ สัตว์ป่า และพันธุ์พืช

“กรม” หมายความว่า กรมอุทยานแห่งชาติ สัตว์ป่า และพันธุ์พืช

“พนักงานเจ้าหน้าที่” หมายความว่า

(๑) อธิบดี

(๒) หัวหน้าเขตรักษาพันธุ์สัตว์ป่า หัวหน้าเขตห้ามล่าสัตว์ป่า หัวหน้าอุทยานแห่งชาติ
หัวหน้าวนอุทยาน หัวหน้าสวนพฤกษศาสตร์ หรือหัวหน้าสวนรุกขชาติ แล้วแต่กรณี

(๓) หัวหน้าหน่วยงานในสังกัดกรม ที่ปฏิบัติหน้าที่ในพื้นที่เขตรักษาพันธุ์สัตว์ป่า เขตห้ามล่าสัตว์ป่า อุทยานแห่งชาติ วนอุทยาน สวนพฤกษศาสตร์ หรือสวนรุกขชาติ แล้วแต่กรณี

(๔) พนักงานเจ้าหน้าที่ในสังกัดกรม ที่ได้รับการแต่งตั้งจากรัฐมนตรีว่าการกระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม

(๕) พนักงานเจ้าหน้าที่ของหน่วยงานอื่นที่ไม่ได้อยู่ในสังกัดกรม ที่ได้รับการแต่งตั้งจากรัฐมนตรีว่าการกระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม

(๖) พนักงานเจ้าหน้าที่ของหน่วยงานของรัฐแห่งอื่น ที่มีสัตว์ป่าอาศัยอยู่ในพื้นที่รับผิดชอบ เว้นการกระทำที่เกี่ยวกับมาตรา ๒๒ มาตรา ๒๓ มาตรา ๒๕ และมาตรา ๒๗ แห่งพระราชบัญญัติสงวนและคุ้มครองสัตว์ป่า พ.ศ. ๒๕๖๒

ข้อ ๔ การใดที่พนักงานเจ้าหน้าที่กระทำเพื่อประโยชน์ในการสำรวจ การศึกษา การวิจัย หรือการทดลองทางวิชาการ การคุ้มครองสัตว์ป่า การบำบัดเยียวยาสัตว์ป่า การป้องกันหรือแก้ไขอันตรายแก่ประชาชนหรือสัตว์ หรือเพื่อส่งเสริมการเพาะพันธุ์สัตว์ป่า หรือเพื่อส่งเสริมกิจการสวนสัตว์ ถ้าไม่เป็นการกระทำเพื่อแสวงหาประโยชน์ที่มิควรได้โดยชอบด้วยกฎหมาย สำหรับตนเองหรือผู้อื่น และปฏิบัติตามหลักเกณฑ์ว่าด้วยการขอความเห็นชอบตามระเบียบนี้ พนักงานเจ้าหน้าที่ย่อมมีอำนาจกระทำการตามมาตรา ๑๒ มาตรา ๑๔ วรรคหนึ่งและวรรคสอง มาตรา ๑๕ มาตรา ๑๗ มาตรา ๑๘ มาตรา ๑๙ มาตรา ๒๒ มาตรา ๒๓ มาตรา ๒๕ มาตรา ๒๗ มาตรา ๒๘ และมาตรา ๓๒ แห่งพระราชบัญญัติสงวนและคุ้มครองสัตว์ป่า พ.ศ. ๒๕๖๒ ได้ พนักงานเจ้าหน้าที่ผู้นั้นไม่มีความผิด

การกระทำได้ต่อไปนี้ ให้ถือว่าเป็นการกระทำตามวรรคหนึ่งด้วย

(๑) การล่าสัตว์ป่า เก็บหรือทำอันตรายรังของสัตว์ป่า ให้มาอยู่ในความครอบครอง หรือเพื่อนำสู่การเพาะพันธุ์ตามแผนงาน โครงการ หรือกิจกรรมของกรม

(๒) การล่าสัตว์ป่า เก็บหรือทำอันตรายรังของสัตว์ป่า เพื่อให้ตนเองหรือผู้อื่นพ้นจากอันตราย เพื่อสงวนหรือรักษาไว้ซึ่งทรัพย์สินของตนเอง ผู้อื่น และหน่วยงาน เพื่อป้องกันเหตุภัยพิบัติ โรคระบาด ที่จะเกิดความเสียหายแก่สัตว์ป่า โดยต้องกระทำเท่าที่จำเป็นและสมควรแก่เหตุ

(๓) การครอบครองซึ่งสัตว์ป่าที่ได้มาจากการดำเนินการตาม (๑) และ (๒) และตามมาตรา ๘๑ (๔) แห่งพระราชบัญญัติสงวนและคุ้มครองสัตว์ป่า พ.ศ. ๒๕๖๒

(๔) การเพาะพันธุ์สัตว์ป่าตามแผนงาน โครงการ หรือกิจกรรมตามอำนาจหน้าที่ของหน่วยงาน

(๕) การปล่อยเป็นอิสระซึ่งสัตว์ป่าที่ได้มาจากการดำเนินการตาม (๓)

(๖) การกำกับการนำเข้า หรือส่งออก หรือนำผ่านสัตว์ป่าตามระเบียบกรมอุทยานแห่งชาติ สัตว์ป่า และพันธุ์พืช ว่าด้วยการนั้น

(๗) การดำเนินการฟื้นฟูประชากรสัตว์ป่า หรือการปล่อยสัตว์ป่ากลับคืนถิ่นที่อยู่ตามธรรมชาติ หรือการครอบครองสัตว์ป่าเพื่อส่งคืนถิ่นกำเนิดตามความร่วมมือระหว่างประเทศ หรือองค์ระหว่างประเทศ ที่ร่วมโครงการกับกรม

(๘) การครอบครอง การปล่อย หรือทำลาย สัตว์ป่าอันตรายหรือซากสัตว์ป่าอันตราย แล้วแต่กรณี ตามระเบียบที่อธิบดีกำหนดโดยความเห็นชอบของคณะกรรมการตามมาตรา ๓๒ แห่งพระราชบัญญัติสงวนและคุ้มครองสัตว์ป่า พ.ศ. ๒๕๖๒

(๙) การปฏิบัติตามระเบียบกรมอุทยานแห่งชาติ สัตว์ป่า และพันธุ์พืช ว่าด้วยการดำเนินการ แก่สัตว์ป่า ซากสัตว์ป่า หรือผลิตภัณฑ์จากซากสัตว์ป่า และค่าใช้จ่ายในการดูแลสัตว์ป่า พ.ศ. ๒๕๖๕

ในกรณีที่ระเบียบกรมอุทยานแห่งชาติ สัตว์ป่า และพันธุ์พืช ได้กำหนดว่าการกระทำใด ที่พนักงานเจ้าหน้าที่ต้องได้รับความเห็นชอบจากอธิบดีก่อนจึงจะกระทำได้ ให้พนักงานเจ้าหน้าที่ปฏิบัติ ตามข้อกำหนดแห่งระเบียบนั้นด้วย

ข้อ ๕ ในกรณีที่พนักงานเจ้าหน้าที่ตามบทนิยามตามข้อ ๓ (๒) (๓) และ (๔) กระทำการ ตามข้อ ๔ ซึ่งเป็นการดำเนินการในสถานการณ์อันตราย อุกเหิน เร่งด่วน ให้พนักงานเจ้าหน้าที่ดังกล่าว กระทำไปก่อนได้ แล้วให้รายงานต่อผู้บังคับบัญชาของตน เพื่อขอความเห็นชอบจากอธิบดีโดยไม่ชักช้า หากไม่ได้รับความเห็นชอบจากอธิบดีให้พนักงานเจ้าหน้าที่นั้นหยุดกระทำการทันทีและแก้ไขให้กลับคืนสู่ สภาพเดิมเท่าที่จะกระทำได้

ในกรณีที่พนักงานเจ้าหน้าที่ตามบทนิยามตามข้อ ๓ (๕) และ (๖) กระทำการตามข้อ ๔ ซึ่งเป็นการดำเนินการในสถานการณ์อันตราย อุกเหิน เร่งด่วน ให้พนักงานเจ้าหน้าที่ดังกล่าวกระทำไป ก่อนได้ เมื่อกระทำแล้วให้แจ้งพนักงานเจ้าหน้าที่ตามวรรคหนึ่งทราบโดยไม่ชักช้า เพื่อขอความเห็นชอบ จากอธิบดี และให้นำความในวรรคหนึ่งมาใช้อำนาจโดยอนุโลม

ข้อ ๖ ในกรณีที่พนักงานเจ้าหน้าที่ขอความช่วยเหลือจากเจ้าหน้าที่อื่นของรัฐหรือบุคคลอื่น หรือให้ความร่วมมือกับหน่วยงานอื่นของรัฐ เพื่อประโยชน์ในการสำรวจ การศึกษา การวิจัย หรือ การทดลองทางวิชาการ การคุ้มครองสัตว์ป่า การบำบัดเยียวยาสัตว์ป่า การป้องกันหรือแก้ไขอันตราย แก่ประชาชนหรือสัตว์ หรือเพื่อส่งเสริมการเพาะพันธุ์สัตว์ป่า หรือเพื่อส่งเสริมกิจการสวนสัตว์ หากผู้ได้รับการขอความช่วยเหลือหรือมาร่วมการทำงาน ได้กระทำการภายในขอบเขตที่ขอความช่วยเหลือ หรือความร่วมมือ แล้วแต่กรณี โดยไม่แสวงหาประโยชน์ที่มิควรได้โดยชอบด้วยกฎหมายสำหรับตนเอง หรือผู้อื่น ผู้นั้นย่อมไม่มีความผิด

ข้อ ๗ อำนาจหน้าที่ของพนักงานเจ้าหน้าที่ในการปฏิบัติแก่สัตว์ป่าตามระเบียบนี้ ให้หมายความรวมถึงอำนาจหน้าที่แก่การกระทำแก่ซากสัตว์ป่า ผลิตภัณฑ์จากซากสัตว์ป่า และรัง ของสัตว์ป่าด้วย แล้วแต่กรณี

ข้อ ๘ บรรดาการใดที่พนักงานเจ้าหน้าที่กระทำเพื่อประโยชน์ในการสำรวจ การศึกษา การวิจัย หรือการทดลองทางวิชาการ การคุ้มครองสัตว์ป่า การบำบัดเยียวยาสัตว์ป่า การป้องกันหรือ

แก้ไขอันตรายแก่ประชาชนหรือสัตว์ หรือเพื่อส่งเสริมการเพาะพันธุ์สัตว์ป่า หรือเพื่อส่งเสริมกิจการสวนสัตว์ ถ้าไม่เป็นการกระทำเพื่อแสวงหาประโยชน์ที่มิควรได้โดยชอบด้วยกฎหมาย สำหรับตนเองหรือผู้อื่น ซึ่งเป็นการปฏิบัติและได้รับอนุญาตตามมาตรา ๒๖ แห่งพระราชบัญญัติสงวนและคุ้มครองสัตว์ป่า พ.ศ. ๒๕๓๕ และได้ปฏิบัติตามระเบียบกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ ว่าด้วยการอนุญาตให้ทางราชการกระทำการล่าเพาะพันธุ์ ครอบครอง นำเข้า ส่งออก หรือนำผ่าน ซึ่งสัตว์ป่าหรือซากของสัตว์ป่า การเก็บ หรือทำอันตราย มีไว้ในครอบครองซึ่งรังของสัตว์ป่า และการเรียกเก็บและชำระค่าใช้จ่ายค่าบริการ หรือค่าตอบแทนและราคาสัตว์ป่า พ.ศ. ๒๕๔๐ ก่อนระเบียบนี้ใช้บังคับ ให้ถือว่าเป็นการกระทำที่ไม่เป็นความผิดตามระเบียบนี้ด้วย

ข้อ ๙ ให้อธิบดีรักษาการตามระเบียบนี้ ในกรณีที่มีปัญหาการตีความ ให้อธิบดีเสนอแนวทางการตีความต่อคณะกรรมการ และให้ปฏิบัติตามมติของคณะกรรมการดังกล่าว

ประกาศ ณ วันที่ ๒๗ มิถุนายน พ.ศ. ๒๕๖๕

รัชฎา สุริยกุล ณ อยุธยา

อธิบดีกรมอุทยานแห่งชาติ สัตว์ป่า และพันธุ์พืช